

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 30 juli 1914 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas, dels ock en i anledning av propositionen väckt motion.

Närvarande vid ärendets slutliga behandling: herrar Petersson i Lidingö villastad, Lindhagen, Stårner, Gezelius, greve Lagerbjelke, Alexanderson, Johanson i Valared, greve Spens, Hult, Dahl, Pettersson i Södertälje, Pettersson i Bjälbo, Schotte, Olsson i Broberg, Persson i Norrköping och Olsson i See.

Genom en den 23 maj 1914 dagtecknad proposition, nr 55, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till lag angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas.

I samband med denna proposition, vilken hänvisats till lagutskottet, har utskottet förehaft en av herr *Sven Persson* i Norrköping med anledning av propositionen inom andra kammaren väckt motion, nr 217, i vilken hemställts, »att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kunnat av riksdagen bifallas, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga nytt förslag till lagstiftning i ämnet».

Angående förarbetena till det i Kungl. Maj:ts förevarande proposition innefattade lagförslaget har föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

*Utskottets
yttrande.*

»Första uppslaget till den lagstiftningsfråga, som nu åter anmäles inför Eders Kungl. Maj:t, gavs genom riksdagens skrivelse den 20 mars 1907, däri riksdagen anhöll, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, varigenom för landet skadlig invandring så vitt möjligt måtte hindras samt i övrigt utlänningars inflyttning och bosättning inom landet på lämpligt sätt ordnas. Sedan över riksdagens berörda framställning överståthållarämbetet samt Kungl. Maj:ts befallningshavande i rikets samtliga län avgivit yttranden ävensom kommerskollegium inkommit med utlåtande, utarbetades inom civildepartementet ett förslag till lag i ämnet. Vid upprättandet av berörda förslag togs hänsyn jämväl till vad av justitieombudsmannen i hans ämbetsberättelse till 1910 års riksdag anförts rörande önskvärdheten av lagbestämmelser angående grunderna för och förfarandet vid utvisning ävensom beträffande därmed sammanhängande frågor. Det inom civildepartementet sålunda utarbetade »förslag till lag rörande tillsyn å utlänningar i riket» blev jämlikt Eders Kungl. Maj:ts beslut den 31 mars 1911 hänskjutet till lagrådets granskning. I fråga om vissa väsentliga bestämmelser i förslaget, till vilka jag anhåller att i det följande få återkomma, hemställde lagrådet, att desamma måtte ur förslaget utgå; även beträffande andra delar av förslaget framställdes åtskilliga anmärkningar. Sedan förslaget omarbetats i huvudsaklig överensstämmelse med lagrådets yttrande, blev detsamma, under rubrik »förslag till lag angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas», genom proposition den 31 december 1912 förelagt 1913 års riksdag. I avgivet utlåtande, för vilket jag får tillfälle att i det följande redogöra, hemställde lagutskottet på anförda skäl, att riksdagen måtte, med förklarande, att propositionen icke kunnat bifallas, anhålla, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga nytt förslag till lagstiftning i ämnet. Första kammaren biföll ett framställt yrkande, att kammaren, med utelämnande av all motivering, endast skulle godkänna det slut, vartill utskottet i berörda utlåtande kommit. Andra kammaren biföll vad utskottet i sitt utlåtande hemställt.»

Därefter har inom civildepartementet utarbetats nytt förslag i ämnet, varöver lagrådets yttrande inforrats; och har förslaget sedermera underkastats slutlig överarbetning.

Beträffande det närmare innehållet av Kungl. Maj:ts förslag och de skäl, som ligga till grund för detsamma, får utskottet hänvisa till propositionen.

Till stöd för sin i ovanberörda motion gjorda hemställan har herr Persson anfört: Motionen.

»I Kungl. Maj:ts proposition mom. 55 förelägges riksdagen ånyo förslag till lag angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas. Om en kungl. proposition i samma ärende, som förelades vid 1913 års riksdag, tillät sig undertecknad att i en motion till samma riksdag yttra bland annat, att förslaget syntes lida av så många och svåra brister att det näppeligen av riksdagen borde antagas. Överlämnandet åt polismyndighet att okontrollerat handhava avvisnings- och i vissa fall utvisningsförfarandet samt bibehållandet av bestämmelser, som möjliggöra utvisning av utlänning, även sedan denne varit i riket bosatt i årtionden och därunder uppfört sig väl, föreföll vara tillräcklig anledning för ett sådant omdöme. De erforderliga förändringarna syntes även vara av så genomgripande natur, att jag då ansåg det alltför vanskligt att därom förelägga positiva förslag, varför yrkades rent avslag på hela lagen.

1913 års riksdag beslöt också, på lagutskottets förslag, att avslå den dåvarande kungl. propositionen samt av Kungl. Maj:t begära nytt förslag. Det är ett sådant som förelägges denna riksdag i Kungl. Maj:ts nu förevarande proposition. Ehuru det lagförslag, som nu förelägges riksdagen, undergått överarbetning samt förändrats och även något litet förbättrats i vissa delar, lider det dock fortfarande, enligt min mening, av så många brister att det även av denna riksdag bör avslås för att återkomma i så förbättrat skick att det kan antagas.

Det förevarande lagförslaget sönderfaller i tvenne delar; för det första bestämmelser om *avvisning* av utlänning, som till riket ankommer, och för det andra *utvisning* av utlänning, som redan inkommit i riket och där vistats längre eller kortare tid. I det förra fallet skall åtgärden företagas omedelbart vid utlännings hitkomst av underordnad polismyndighet. Utvisningsåtgärden företages, enligt förslaget, i allmänhet av Konungens befallningshavande och i undantagsfall av Kungl. Maj:t.

I vad gäller avvisning torde man principiellt sett kunna utgå ifrån att svenska staten har både befogenhet och behov att i vissa fall omedelbart avvisa främlingar från sitt område, när de vilja hit inkomma. Befogenheten torde vara till finnandes, så snart utlänning, som tänker slå sig ner här i landet, finnes farlig för den allmänna säkerheten eller kan väntas falla samhället till last utan att här ha utträtt nyttigt arbete. Principiellt har jag sålunda ingen anmärkning att göra mot avvisningsförfarandet, blott bestämmelserna därom bliva så pass be- tryggande att de verkligen fylla sin uppgift.

1 § i förevarande förslag stadgar, att avvísning skall äga rum av utländsk zigenare ävensom utlänning, som uppenbarligen har för avsikt att söka sitt uppehälle genom bettlande eller att under vandring från ort till annan vinna sin utkomst genom utförande av musik, förevisande av djur eller annan dylik sysselsättning. Vidare att enahanda förförande skall äga rum mot utlänning, som varit dömd för förfalsknings-, tjufnads- eller bedrägeribrott eller gjort sig skyldig till yrkesmässigt hasardspel, yrkesmässigt övande av otukt eller utnyttjande av annans otuktiga levnadssätt o. s. v. Därjämte föreskrives emellertid att polismyndighet jämväl må avvisa »annan utlänning, som till riket ankommer för att söka sitt uppehälle, där det skäligen bör antagas, att han saknar möjlighet att här ärligen vinna sin försörjning».

Denna bestämmelse lämnar ett farligt spelrum för omdömeslösheten och godtycket hos polismyndigheten, enär avvísningsrätten genom denna bestämmelse göres synnerligen tänjbar. Fara för missbruk vid avvísningsrättens utförande är därigenom stor och denna fara är så mycket mer betänkelig som utövandet av rätten till avvísning måste läggas i underordnade polismyndigheters händer utan möjlighet för den, mot vilken åtgärd i sådant hänseende vidtagits, att därutinnan vinna effektiv ändring. Bestämmelsen kan leda lätt till att polisen kommer att avvisa personer därför att de äro torftigt klädda och ej inneha tillräckliga medel att därmed försörja sig för någon längre tid och sålunda »skäligen böra antagas sakna möjlighet att här ärligen vinna sin försörjning».

Man må härvid jämväl bemärka, att avvísningsrätten näppeligen kan begränsas till vad densamma, teoretiskt sett, innebär, nämligen till att förhindra den, som vill hit inkomma, att överskrida rikets gränser, utan måste inrymma möjlighet att inom obestämd kortare tid återsända den, som inkommit, detta så mycket hellre som det är fullständigt otänkbart, att polismyndigheter skulle för att kunna verkställa avvísning, vara posterade å varje landsväg, där den skär riksgränsen, vid varje hamn för mottagandet av ett vart dit ankommande fartyg, även sådana som gå i regelbunden trade kanske flera gånger dagligen, och på varje järnvägståg, som passerar gränsen, eller vid varje järnvägsstation, där sådant tåg först stannar inom riket. *Rätten till avvísning närmar sig på grund härav utvisningsrätten på sådant sätt, att skillnaden dem emellan ofta torde vara omöjlig att bestämma.*

I riksdagens skrivelse 1907 uttrycktes det bland annat, att invandring borde förhindras av arbetssökande personer, som kunna obehörigen bidra till att försämra svenska arbetares utsikt till förvärv.

Om dem saknas alldeles bestämmelser i det nu föreliggande lagförslaget. Det enda, som vittnar om att Kungl. Maj:t icke alldeles saknar kännedom om det nämnda önskemålet är ett uttalande i motiveringen att det lagliga reglerandet av detta ämne lämpligen bör för närvarande få anstå för att upptagas, då frågan härom anses mogen för att lösas. »Någon avsevärd praktisk olägenhet torde ett sådant uppskov näppeligen föranleda», heter det.

Det är ju gott och väl, att propositionen föreslår, att hel- eller halvkriminella existenser och yrkestiggare av främmande nationalitet skola kunna avvisas eller utvisas, samt att vårt lands intresse att icke behöva tjäna dylika till fattigvårdsanstalt i propositionen erkännes. Men är det icke i grunden ett större socialt och ekonomiskt intresse för vårt folk att mot *neddragande* inflytelser från en *lägre* främmande civilisationsnivå skydda de arbets- och levnadsvillkor, som den svenska arbetareklassen hittills förmått tillkämpa sig?

Det är ju obestriddigt, att ett folk har sin i socialt och kulturellt avseende *sårbaraste* punkt just inom de samhällslager, som måste leva på de lägsta existensnivåer, vilka över huvud kunna betecknas såsom ännu tillhörande landets *normala*, ekonomiska och sociala företeelser. Och det torde icke vara någon hemlighet, att vi bland de för lön tjänande kroppsarbetarne inom jordbruk, industri och transportväsen finna huvudmassan av dessa ekonomiskt och kulturellt vanskligast ställda samhällslager. I själva verket är den moderna *socialpolitiken* med sin arbetar-, skydds- och arbetarförsäkringslagstiftning m. m. intet annat än ett i statshandling omsatt erkännande av samhällets vitala intresse att *hindra* levnadsförhållandena inom lönarbetarklassen från att sjunka ned under vissa miniminivåer, vilka efter hand skola *stiga* med samhällets allmänna framsteg i välstånd och kultur. Är det icke då ett förbiseende av eljest erkänt samhällsintresse och en inkonsekvens mot rådande legislativ praxis, att en kungl. proposition om lag »angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas» liknöjt förbigår det faktum, att »vissa utlänningars» *konkurrens* i den svenska arbetsmarknaden, särdeles där denna konkurrens är *direkt anordnad i kampsyfte* av svenska arbetsgivare, kan innebära den mest överhängande fara för svenska arbetare att bli nedkonkurrerade till en hos oss eljest övervunnen, halvbarbarisk levnadsnivå? Man får dock antaga, att många arbetare skulle föredraga att *emigrera* och att på detta sätt nödtvunget främja den svenska arbetarstammens utspädning än här, än där med främmande, »billigare» folkelementer.

Kungl. Maj:ts regering borde icke sakna kännedom om hithörande fakta och symptom inom den svenska och utländska arbetsmarknaden. En del bilagor till 1913 års kungl. proposition, såsom t. ex. kommerskollegii utlåtande samt redogörelsen för Förenata staternas lagstiftning om förbud mot invandring av arbetare, som redan före ankomsten blivit bundna genom arbetsavtal (contract laborers), borde vara lärorika. Men regeringen har funnit för gott att i detta stycke avstå från tillgodogörandet av lärdomar genom utlandets erfarenhet samt att reducera sin socialpolitiska förtänksamhet till det ovan nämnda uttalandet om att någon vidare praktisk olägenhet av uppskov näppeligen föreligger.

Att förekomma en sjukdom är bättre än att bota den — det torde ingen bestrida. Kungl. Maj:t avråder emellertid från användandet av det nu föreliggande tillfället till ett förebyggande ingripande och har därigenom, enligt vår mening, tagit på sig ett tungt ansvar. Är det Kungl. Maj:ts mening, att en del stora områden av t. ex. det svenska jordbruket först skola få *anpassa* sina produktionsmetoder och produktionskostnader i enlighet med *östeuropeiska* vandringsarbetares kulturanspråk och att vi *sedan* skola genom lagstiftning söka bota detta onda? Och är det meningen, att den sjudande förbittring, som importen av utländska strejkbrytare regelmässigt och självfallet framkallar inom den svenska arbetarklassen, *bör* få ytterligare vidga klyftan mellan den svenska arbetaren och det övriga samhället? Är det meningen, att denna frihandel i arbetskraft, uti ett agrar- och industriprotektionistiskt land, *bör* få ytterligare stärka den svenske arbetaren i övertygelsen, att *han* ingen andel äger i detta land och dess välstånd? Skall detta vara statsklokt, att detta får ske eller måste ske, innan en svensk regering får tro sig berättigad att föreslå en främlingslag, som skyddar den svenske arbetaren mot en förödande och förbittrande utländsk smutskonkurrens i själva den svenska arbetsmarknaden?

Lika självklart som det är, att en invandring av i alla avseenden högt stående utländska arbetare, som höja de svenska arbetsförhållandena och lönenivåerna, måste erkännas vara till gagn för vår ekonomiska utveckling och vår arbetarklass, lika obetridligt är det, att *icke all* invandring av främmande arbetare är av *denna* art. Självfallet är dessutom, att man på intet sätt har minskat sina sympatier för främmande folk eller kringskurit sitt intresse för deras välgång och för samfärdseln med dem därigenom, att man söker avvärja *de* former av ekonomisk konkurrens som måste kasta oss tillbaka till de lägre levnadsnivåer, på vilka vissa av deras arbetaregrupper dessvärre ännu stå kvar, men över vilka de svenska arbetarna lyckats höja sig.

I många fall ådagalägga närmare undersökningar av förhållandena vid strejkbrytareimport och säsongarbetareimport att arbetsgivarnes *totala* utgifter för arbetskraft, trots de låga *arbetslönerna*, bliva *större*, än fallet skulle varit vid användandet av svenska arbetare till de löner, som av dem begäras. När det är fråga om strejk, få de svenska arbetarne alltså bevittna, att deras arbetsgivare ingalunda räkna så särdeles noga med *kostnaderna*, blott det lyckas att med *utländsk* hjälp hålla nere *deras* löner. När svenska arbetare icke äro så »billiga» som de billigast åtkomliga utländska, då är det slut med svenskens rätt att leva och arbeta enligt *svensk standard* i Sveriges land; och *svensk* näring skall nu grundas på *polisk* eller *galizisk* levnadsstandard.

Enligt min mening borde sålunda i § om avvisning, i stället för den av mig ovannämnda kautschuksbestämmelsen, inryckas en bestämmelse av ungefär följande innehåll: »*Samma lag vare om annan utlänning, som till riket ankommer under omständigheter, som göra sannolikt, att han av arbetsgivare här i landet skall användas till att ersätta strejkande eller lockoutade svenska arbetare. Samma lag vare ock där det beträffande utlänning, som till riket ankommer för att söka sig uppehälle, skäligen bör antagas, att hans av rent personliga omständigheter eller av allmänna nationella och sociala förhållanden i hans hemland betingade löne- och levnadsanspråk stå så lågt under motsvarande svenska arbetares löne- och levnadsstandards, att hans konkurrens i den svenska arbetsmarknaden måste förminska svenska arbetares möjligheter att upprätthålla och höja dessa sina löne- och levnadsstandards.*

Vad därpå beträffar de föreslagna bestämmelserna i utvisningslagen synas även dessa, om än det må erkännas att de genom den senaste överarbetningen blivit något förbättrade, ännu lida av betänkliga brister. I 6 § 4 mom. föreskrives att den, som här i riket genom utslag, som äger laga kraft, blivit för annat brott än ovan avsetts dömd till frihetsstraff, må utvisas, för så vitt brottets beskaffenhet föranleder till antagande att fara för hans vistelse i riket kan uppstå för allmän säkerhet, ordning och sedlighet. Härav framgår att utvisning kan följa på relativt ringa brott. En man, som vistats här i riket nära nog hela sitt liv, kan av ortsmyndigheten (Konungens befallningshavande) utvisas för exempel en sådan förseelse som våldsamt motstånd mot polis för vilket en månads fängelse kan följa. Brottets beskaffenhet kan föranleda till antagande att fara av hans vistelse kan uppstå för allmän ordning. För ett tillfredsställande skydd mot övergrepp och misstag synes böra fordras att, i den mån utvisningsrätten lägges i händerna på ortsmyndigheterna, utvisningen anknytes såsom en direkt påföljd vare sig av *grövre brott* eller av andra till beskaffenheten bestämt angivna brott.

En så vidsträckt befogenhet som förslaget vill inrymma åt resp. polismyndigheter i länen, med Konungens befallningshavande i täten samt hela raden av med häktningsrätt utrustade ortsmyndigheter och en del inkompetenta polismän i kön, kan särskilt i oroliga tider befaras leda till missbruk av långt allvarligare art än som följt av den nu icke lagfästa utvisningsrätten, därvid Kungl. Maj:t såsom i första hand *bestutande* myndighet likväl erbjuder en viss garanti för utvisningsfallens rimliga begränsning. Ett nytt område, skriver advokaten Eliel Löfgren i en 1913 mycket uppmärksammad artikel i ämnet, för det i orostider epidemiska häktningsraseriets utveckling skulle alltså vara svaret på andra kammarens uttalande till förmån för häktningsbestämmelsernas reformering med syfte bl. a. att få slut på Konungens befallningshavandes bevisligen olagliga praxis att utrusta extra polismän med häktnings- och åtalsrätt för stora samhällen å landsbygden. Man har eljest väntat andra åtgärder i denna angelägenhet men i stället konfirmerar lagförslaget (i dess § 17 jämförd med § 8) ytterligare berörda, mot promulgationslagen till strafflagen uppenbarligen stridande praxis. Detta herr Löfgrens omdöme står i huvudsak kvar, blott med den förändringen att av Konungens befallningshavande förordnad polisman skall äga befogenhet till länsmanstjänst.

I näst sista stycket av 6 § heter det:

»Har den som gjort sig skyldig till brott, varom i denna § under 3 och 4 är fråga, under de före brottet föregående närmast förflutna fem åren haft fast bostad här i riket, må han ej för det brott utvisas, där ej synnerliga skäl därtill äro.» Det innebär med denna formulering icke tillräckligt skydd att lagförslaget lägger Konungens befallningshavande på hjärtat att med en viss diskretion besluta om utvisning och att därvid taga skälig hänsyn till utlännings levnads- och familjeförhållande samt till tiden för hans vistelse i riket. Det är rätt uppenbart att dylika hänsyn gjort sig gällande även förut, då ingen lagstiftning i ämnet funnits, men hur pass mycket de fått gälla framgår av vissa upprörande utvisningar som förekommit.

Enligt mitt förmenande *borde utlännning behandlas som inländsk man i samma mån som han anses ha vunnit stadigvarande uppehåll inom landet*, vilket förhållande bör bedömas efter särskilda i lag fastställda regler, såsom viss tids uppehåll i landet, hemorts- och förvärvsrätt o. s. v.

Denna princip har antagits i flera länder och där den icke vunnit fullt erkännande har dock, fränsett en del tyska stater, trängt sig fram en uppfattning om att en närmare vunnit samhörighet mellan utlännning och det land, där han vistas, utesluter statens utvisningsrätt.

Så är förhållandet i Frankrike, Österrike-Ungern och Norge. Vad särskilt angår Norge, må utlänning, som är gift med en norska och har barn i Norge, icke utvisas annat än för visst, i lagen angivet undantagsfall och därstädes födda utlänningar kunna efter tre års vistelse icke utvisas ens på grund av ådömt längre frihetsstraff. Utan en liknande bestämmelse om att vissa års vistelse i landet skola utgöra hinder för utvisning, kan jag omöjligen vara med om någon utvisningslag, ty utan en sådan bestämmelse kunna här i riket varande utlänningar näppeligen känna den trygghet som de svenska lagarna dock även böra lämna dem. Liksom landet fordrar skyldigheter av utlänning har landet även skyldighet mot honom. Det förefaller mig uppenbart att hemvisten bör tillmätas en avgörande betydelse för utvisningsrätten både med hänsyn till den enskilde och det land den ursprungligen tillhör. Om man bortser från extra ordinära fall, som komma i krigstid eller under spionlag etc., förefaller det vara grymt och meningslöst mot den enskilde att, därför att han begått ett brott, till och med av lindrig beskaffenhet, utvisa honom från det land där han bott i många år, äger familj, förbindelser och egendom, finner sin utkomst och eventuellt har att svara inför fordringsägare.

Angående själva förfarandet vid utvisningen bör det giva största möjliga trygghet mot godtycke. Det är, principiellt sett, alldeles förkastligt att giva länets polismyndighet befogenhet till en så vidsträckt beslutanderätt över utvisningsåtgärder som den underordnade polisen, eventuellt efter högsta polismyndighetens egen instruktion, genom häktning eller eljest genom anmälan inlett. Polisen, Konungens befallningshavande inbegripen, har viktiga och nödvändiga samhällsuppgifter att fylla, men dessa böra icke med härför främmande syften sammanblandas. En sådan sammanblandning existerar redan i åklagaremaktens förening med polismyndighet. Polisen bör ej beklädas med viktiga domarefunktioner, med rätten att i ömtåliga fall döma över människors framtida väl och ve. Därför bör själva utvisningsbeslutet förläggas till domstol i stället för till Konungens befallningshavande.»

Motionären anför slutligen, att på grund av de principiella brister som sålunda enligt motionärens mening vidlåda det föreliggande lagförslaget och för att ifrågavarande lagstiftning skall kunna fylla det behov, som tränger till att avhjälpas, och då han saknat tid och möjlighet att själv inkomma med förslag i ämnet, han ansett sig böra göra den hemställan, som ovan återgivits.

Efter granskning av det föreliggande lagförslaget och efter övervägande jämväl av de synpunkter, som anförts i herr Perssons ovanberörda motion, har utskottet funnit Kungl. Maj:ts förslag vara av beskaffenhet att böra med de ändringar, här nedan angivas, av riksdagen godkännas.

Med anledning av vad i motionen anförts beträffande den i Kungl. Maj:ts förslag ej berörda frågan om reglering av sådana utländska arbetares vistelse här i riket, vilka hit inkomma huvudsakligen i anledning av här inträffande arbetsinställelser eller vilkas härvaro kan vara ägnad att väsentligen försämra svenska arbetares förvärvsmöjligheter, har utskottet ansett det böra göras till föremål för utredning, huruvida särskilda bestämmelser må kunna meddelas, i syfte att åvägbringa en tillfredsställande ordning av nyssberörda förhållanden; och har utskottet alltså funnit sig böra hemställa, att riksdagen måtte genom skrivelse påkalla Kungl. Maj:ts uppmärksamhet för ifrågavarande spörsmål.

Granskningen av förslagets särskilda bestämmelser har från utskottets sida föranlett följande anmärkningar.

5 §.

I paragrafens andra stycke stadgas, att avvisad person skall genom polismyndighetens försorg föras ur riket. Tillika givas regler om, vart han skall sändas: den avvisade bör befordras till det land, varifrån han hit ankommit, där ej särskilda omständigheter däremot föreligga, såsom att landet är avlägset beläget eller att han därifrån utvisats. I motsvarande paragraf av det år 1911 till lagrådet remitterade förslaget nämndes såsom exempel på sådana »särskilda omständigheter» jämväl, att sannolika skäl funnes för att utlänning skulle i det land, varifrån han anlant, komma att tilltalas eller straffas för brott, som han förövat i politiskt syfte. Lagrådet ansåg emellertid, att det ytterst sällan skulle bli anledning till att antaga något dylikt i fråga om de individer, som avvisningsbestämmelserna avsåge. Av denna anledning har ifrågavarande bestämmelse, som fick kvarstå i 1912 års förslag, blivit i det nu förevarande förslaget borttagen. Utskottet har emellertid ansett sig böra i förslaget återinföra berörda stadgande. Då ifrågavarande verkställighet skall handhavas av underordnad polismyndighet, synes det vara i sin ordning, att de till myndighetens ledning meddelade anvisningar bli så fullständiga som möjligt. Härvid bör ock bemärkas,

att avvisningsbestämmelserna nu hava ett väsentligen vidsträcktare tillämplighetsområde än motsvarande stadganden i 1911 års förslag, vilka avsågo allenast de invandrare, om vilka är fråga i första stycket av nuvarande 1 §. — I enlighet med terminologien i 1913 års utlämningslag, och i 12 § av förevarande förslag, har uttrycket i 1912 års förslag »brott, som han förövat i politiskt syfte», utbytt mot »politiskt brott».

6 §.

Jämlikt bestämmelsen under 4) kan utvisning ske, där utlänning här i riket, genom utslag som äger laga kraft, blivit för annat brott än under 2) eller 3) avses, dömd till frihetsstraff, så vida brottet är av viss, närmare angiven beskaffenhet. I fråga om nämnda bestämmelse har iakttagits vad 1913 års lagutskott därutinnan erinrat. Emellertid anser utskottet, att stadgandet, även såsom det nu avfattats, innebär en onödig stränghet. Utvisningsförfarandets tillämpning synes skäligen kunna begränsas därhän, att ifrågavarande påföljd bindes vid sådant brott, varför dömts antingen till straffarbete eller ock till fängelse i minst sex månader. Till jämförelse må nämnas att, såsom framgår av den vid 1912 års proposition fogade översikt av utländsk lagstiftning på området, enligt den *danska* strafflagen av 1866 utlänning, som gjort sig förfallen till straffarbete, skall efter straffets avtjänande föras ut ur riket, samt enligt den *norska* strafflagen av 1902 utlänning, som dömts till fängelse över sex månader eller till »hefte» över tre år, kan utvisas.

Åt bestämmelsen i paragrafens sista stycke har givits en något förändrad avfattning.

11 §.

Enligt förslaget skola besvär över Kungl. Maj:ts befallningshavandes utslag, varigenom till utvisning dömts, avgöras av Kungl. Maj:t i statsrådet. Utskottet har icke kunnat biträda förslaget i detta avseende. Då det ju här föreligger en fråga om rättstillämpning, torde enligt allmänna grunder ifrågavarande besvärsmåls prövning, böra tillkomma annan myndighet än Kungl. Maj:t i statsrådet. Därigenom skapas ock förutsättningen för önskvärd enhetlighet och kontinuitet vid målens bedömning. Eftersom berörda mål äro av administrativ art, vore det ju naturligt, att de överlämnades i sista instans åt regeringsrätten. Men då regeringsrättens arbete icke fortgår under hela året, skulle detta för vissa tider leda till ett fördröjt avgörande av förevarande mål, en olägenhet desto kännbarare, som det i dessa mål ofta lärer bliva fallet,

att klaganden icke vistas på fri fot. Vid sådant förhållande synes någon annan lösning icke stå till buds än att prövningen av ifrågavarande besvärsmål — i analogi med vad som gäller enligt 6 § av 1885 års lag angående lösdrivares behandling — överlämnades till högsta domstolen. Denna utväg skulle visserligen medföra en ytterligare ökning av högsta domstolens arbetsbörda, men då ifrågavarande besvärsmål icke torde bli många om året och således icke kunna i nämnvärd grad inverka på högsta domstolens arbetsprestation i övrigt, har utskottet så mycket mindre kunnat tillerkänna berörda förhållande avgörande betydelse, som rättssäkerheten i detta fall syntts påfordra den anordning, utskottet förordat.

I sammanhang med denna förändring har paragrafens första stycke, vilket nu är avfattat i enlighet med vad som vanligen plägar stadgas för administrativa besvärsmål, av utskottet omformulerats i nära överensstämmelse med 6 § i lagen om lösdrivares behandling.

12 §.

I första stycket av paragrafen synas de två första orden »Konungens befallningshavandes», böra utgå.

17 §.

Enligt denna paragraf avses i den föreslagna lagen med polismyndighet i stad *polismästare* eller, där sådan ej finnes, stadsfiskal. Jämlikt 1 § har avvisnings anordnande uppdragits åt polismyndighet. Besvär över avvisning må, enligt 3 §, anföras hos Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Kungl. instruktionen för överståthållarämbetet den 1 december 1882 innehåller, i 41 §, att polismästaren, som är chef för polispersonalen och handlägger de i poliskammaren förekommande ärenden, tillika skall utöva överståthållarens polismyndighet i alla polisväsendet rörande frågor, med vilka överståthållaren icke finner nödigt att själv taga befattning. Vid sådant förhållande skulle ju, enligt den föreslagna lagens ordalydelse, polismästaren i Stockholm kunna komma att dels, å ena sidan, jämlikt lagens 1 § besluta om avvisning och dels, å andra sidan, enligt 4 § avgöra besvär över samma avvisningsåtgärd. Till vinnande av rättelse härutinnan torde befogenheten att avvisa utlänning böra i Stockholm tillkomma annan myndighet än polismästaren, och synes nämnda befogenhet lämpligen böra uppdragas åt föreståndaren för detektiva polisavdelningen.

Övergångsbestämmelsen.

I det under innevarande år till lagrådet remitterade förslaget föreskrevs, att utvisning ej finge ske för brott, som i 6 § under 5) sades, där detsamma blivit begånget före lagens ikraftträdande — dåvarande 6 § 5) motsvaras i det nu förevarande förslaget av 6 § 3).

Emellertid har lagrådet ansett tillräckliga skäl icke förefinnas för detta undantag i fråga om lagens tillämpning. Att ifrågavarande utvisningsgrund borde, då densamma hänförde sig till tiden innan lagen trätt i kraft, användas med särskild varsamhet, fann lagrådet vara tydligt; men att exempelvis en utlänning, som upprepade gånger beträtts med olovlig brännvinsförsäljning och kunde befaras komma att fortsätta med hanteringen, icke skulle kunna utvisas innan ett nytt fällande utslag vunnit laga kraft, syntes föga tillfredsställande. I enlighet med lagrådets hemställan har stadgandet uteslutits i det riksdagen förelagda förslaget.

Vad lagrådet sålunda anfört om utlänning, som beträtts med olovlig brännvinsförsäljning, har ju sin riktighet. Men å andra sidan synas de övriga förseelser, som omförmälas under 3) av 6 §, vara av den beskaffenhet att en viss skonsamhet i förevarande hänseende må anses påkallad. Vid sådant förhållande och då det väl knappast kan vara önskvärt, att olika regler härutinnan gälla beträffande de olika i 6 § under 3) upptagna förseelser, finner utskottet en övergångsbestämmelse, i anslutning till det remitterade förslagets, böra meddelas.

Med åberopande av vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

1:o) att riksdagen, under förklarande att det i Kungl. Maj:ts förevarande proposition innefattade förslag till lag angående förbud för vissa utläningar att här i riket vistas icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick bifallas, måtte i anledning av samma proposition för sin del antaga följande

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

LAG

angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas.

Häri genom förordnas som följer:

1 kap.

Om avvísning av utlänning, som till riket ankommer.

1 §.

Utländsk zigenare ävensom utlänning, som uppenbarligen har för avsikt att söka sitt uppehälle genom bettlande eller att under vandring från ort till annan vinna sin utkomst genom utförande av musik, förevisande av djur eller annan dylik sysselsättning, må vid ankomsten till riket eller omedelbart därefter av polismyndighet avvisas.

Samma lag vare om annan utlänning, som till riket ankommer för att söka sitt uppehälle, där det skäligen bör antagas, att han saknar möjlighet att här ärligen vinna sin försörjning.

Har till riket ankommande utlänning, enligt vad för polismyndigheten är känt, varit dömd för förfalsknings-, tjuvnads- eller bedrägeribrott eller gjort sig skyldig till yrkesmässigt hasardspel, yrkesmässigt övande av otukt eller utnyttjande av annans otuktiga levnadssätt, och kan det skäligen antagas, att utlänningen skulle komma att här i riket fortsätta sådan brottslig eller osedlig verksamhet, då må ock avvísning ske.

Vad i denna paragraf är stadgat äger ej tillämpning å invandrare, som varit svensk medborgare, men vilkens medborgarrätt genom vistelse utomlands eller eljest gått förlorad; dock att den, som vunnit medborgarrätt i annat land, må avvisas på sådan grund, som i tredje stycket sägs.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

Finnes avvisning böra äga rum, skall till utlännigen överlämnas skriftligt besked angående avvisningen med skälen därför; och skall beskedet jämväl innehålla underrättelse om vad utlännigen har att iakttaga, där han vill föra klagan över att han avvisats.

3 §.

Vill utlännig klaga däröver, att han avvisats, äger han hos Konungens befallningshavande anföra besvär, vilka, vid talans förlust, skola ingivas till Konungens befallningshavande före klockan tolv å trettionde dagen efter det besked angående avvisningen blev klaganden tillställt; klaganden likväl obetaget att, på eget äventyr, i betalt brev med allmänna posten till Konungens befallningshavande insända besvären så tidigt, att de inom nämnda tid dit inkomma.

4 §.

Äro besvär över avvisning anförda, skall Konungens befallningshavande infordra polismyndighetens utlåtande, så ock avskrift av protokoll vid förhör, som må hava i ärendet hållits, samt av beskedet, där det samma icke med besvären ingivits.

Sedan infordrade handlingar inkommit, meddele Konungens befallningshavande snarast möjligt beslut i ärendet.

Över Konungens befallningshavandes beslut må ej klagan föras.

5 §.

Avvisning gånge i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

Avvisad person varde, så snart ske kan, genom polismyndighetens försorg förd ur riket; och bör den avvisade befordras till det land, varifrån han hit ankommit, där ej särskilda omständigheter däremot

5 §.

Avvisning gånge i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

Avvisad person varde, så snart ske kan, genom polismyndighetens försorg förd ur riket; och bör den avvisade befordras till det land, varifrån han hit ankommit, där ej särskilda omständigheter däremot

(Kungl. Maj:ts förslag.)

föreligga, såsom att landet är avlägset beläget eller att han därifrån utvisats.

Kan avvising ej genast verkställas, må, intill dess sådant kan ske, utlänningen av polismyndigheten tagas i förvar.

(Utskottets förslag.)

föreligga, såsom att landet är avlägset beläget eller att han därifrån utvisats *eller att han där sannolikt skulle tilltalas eller straffas för politiskt brott.*

Kan avvising ej genast verkställas, må intill dess sådant kan ske, utlänningen av polismyndigheten tagas i förvar.

2 kap.

Om utlännings utvisning från riket.

6 §.

Konungens befallningshavande må meddela förordnande om utvisning från riket av följande utläningar, nämligen:

1) zigenare ävensom den, som beträdes med lösdriveri eller bettlande, så ock den, som under vandring från ort till annan söker sin utkomst genom utförande av musik, förevisande av djur eller annan dylik sysselsättning;

2) den, som gör sig skyldig till yrkesmässigt hasardspel, yrkesmässigt övande av otukt eller utnyttjande av annans otuktiga levnadsätt;

3) den, som inom loppet av de närmast förflutna två åren här i riket genom utslag, som äger laga kraft, dömts för gårdfarihandel eller biträdande vid dylik handel

6 §.

Konungens befallningshavande må meddela förordnande om utvisning från riket av följande utläningar, nämligen:

1) zigenare ävensom den, som beträdes med lösdriveri eller bettlande, så ock den, som under vandring från ort till annan söker sin utkomst genom utförande av musik, förevisande av djur eller annan dylik sysselsättning;

2) den, som gör sig skyldig till yrkesmässigt hasardspel, yrkesmässigt övande av otukt eller utnyttjande av annans otuktiga levnadsätt;

3) den, som inom loppet av de närmast förflutna två åren här i riket genom utslag, som äger laga kraft, dömts för gårdfarihandel eller biträdande vid dylik handel

(Kungl. Maj:ts förslag.)

eller för olovlig brännvinsförsäljning eller för det han, utan vederbörligt tillstånd, här i riket under kringresande eller kringvandrande idkat hantverk eller annan hantering;

4) den, som här i riket genom utslag, som äger laga kraft, blivit, för annat brott än ovan avses, dömd till *frihetsstraff*, för så vitt brottets beskaffenhet föranleder till antagande, att fara av hans vistelse i riket kan uppstå för allmän säkerhet, ordning eller sedlighet; dock att utvisning för det brott ej må ske, där ej förhör, som i 7 § sägs, före straffets slutliga avtjänande blivit i ärendet hållet;

5) den, som inom loppet av de närmast förflutna fem åren utom riket undergått honom omedelbart ådömt frihetsstraff för brott, varför enligt gällande lag om utlämning av förbrytare utlämning må ske.

Vid bedömande, huruvida utvisning bör äga rum, skall skälig hänsyn tagas till utlämnings levnads- och familjeförhållanden samt till längden av den tid, han vistats här i riket. Har den, som gjort sig skyldig till brott, varom i denna paragraf under 3) eller 4) är fråga, under de före brottets begående närmast förflutna fem åren haft fast bostad här i riket, må han ej för det brott utvisas, där ej synnerliga skäl därtill äro.

(Utskottets förslag.)

eller för olovlig brännvinsförsäljning eller för det han, utan vederbörligt tillstånd, här i riket under kringresande eller kringvandrande idkat hantverk eller annan hantering;

4) den, som här i riket genom utslag, som äger laga kraft, blivit, för annat brott än ovan avses, dömd till *straffarbete eller ock till fängelse, ej under sex månader*, för så vitt brottets beskaffenhet föranleder till antagande, att fara av hans vistelse i riket kan uppstå för allmän säkerhet, ordning eller sedlighet; dock att utvisning för det brott ej må ske, där ej förhör, som i 7 § sägs, före straffets slutliga avtjänande blivit i ärendet hållet;

5) den, som inom loppet av de närmast förflutna fem åren utom riket undergått honom omedelbart ådömt frihetsstraff för brott, varför enligt gällande lag om utlämning av förbrytare utlämning må ske.

Vid bedömande, huruvida utvisning bör äga rum, skall skälig hänsyn tagas till utlämnings levnads- och familjeförhållanden samt till längden av den tid, han vistats här i riket. Har den, som gjort sig skyldig till brott, varom i denna paragraf under 3) eller 4) är fråga, under de före brottets begående närmast förflutna fem åren haft fast bostad här i riket, må han ej för det brott utvisas, där ej synnerliga skäl därtill äro.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Om utlänning, som faller fattigvården till last och förty bör hemsändas, är särskilt stadgat.

(Utskottets förslag.)

Om hemsändande av utlänning, som faller fattigvården till last, är särskilt stadgat.

7 §.

Uppstår fråga om utlännings utvisning av anledning, som i 6 § sägs, föranstalte Konungens befallningshavande därom, att utlänningsen så snart ske kan inställes till förhör inför Konungens befallningshavande; dock må, där utlänningsen förvaras i kronohäkte, som står under lagfaren tillsyningsmans uppsikt, förhöret efter Konungens befallningshavandes beprövande kunna hållas av tillsyningsmannen.

När omständigheterna därtill föranleda, må Konungens befallningshavande förordna, att utlänningsen skall tagas i förvar.

Vid förhör, varom nu är sagt, äge utlänningsen, där han så äskar, åtnjuta hjälp. Är han icke på fri fot och säger han sig ej själv kunna anskaffa biträde, förordne Konungens befallningshavande lämplig person att honom biträda.

Över förhöret skall föras protokoll; och skall noggrann utredning företagas om alla de omständigheter, som kunna å ärendets utgång inverka.

Ärende angående utlännings utvisning skall utan dröjsmål företagas till avgörande. Där fråga är om utlänning, som undergår honom omedelbart ådömt frihetsstraff, skall iakttagas, att, så framt ej särskilda hinder möta, ärendet hos Konungens befallningshavande bringas till slut så tidigt, att, där till utvisning dömes, densamma kan omedelbart efter strafftidens utgång verkställas.

8 §.

Finner polismyndighet anledning till utlännings utvisning på grund av stadgande i 6 § föreligga, göre därom anmälan hos Konungens befallningshavande. Kan det skäligen befaras, att utlänningsen avviker, då må polismyndigheten taga honom i förvar; och skall polismyndigheten därom ofördröjligen underrätta Konungens befallningshavande.

9 §.

Utslag, varigenom till utvisning dömes, skall innehålla förbud för utlänningsen, vid äventyr, som i 15 § sägs, att utan Konungens tillstånd

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

återvända till riket; och give Konungens befallningshavande i utslaget till känna vad utlänningen har att iakttaga, där han vill i utslaget söka ändring, samt tillställe honom så fort ske kan skriftligt utslag. Är utlänningen tillstädes, skall utslaget för honom muntligen avkunnas.

10 §.

Har utslag meddelats, varigenom utlänning förklarats skola utvisas, må denne, där han så önskar, dock tidigast å andra dagen efter det utslaget för honom avkunnades eller, om det ej avkunnats, blev honom annorledes delgivet, inför Konungens befallningshavande avgiva förklaring, att han åtnöjes med utslaget. Där utlänningen förvaras i häkte, må förklaringen i vittnens närvaro upptagas av tillsyningsmannen eller föreståndaren vid häktet; och åligge den myndighet, inför vilken förklaringen avgivits, att ofördröjligen insända underrättelse därom till Konungens befallningshavande.

Förklaring, varom nu är sagt, må ej återtagas.

11 §.

Vill den, som genom Konungens befallninghavandes utslag förklarats skola utvisas, överklaga utslaget, äger han däröver hos Konungen anföra besvär, vilka, vid talans förlust, skola ingivas till Konungens befallningshavande före klockan 12 å åttonde dagen efter det utslaget för klaganden avkunnades eller, om det ej avkunnats, blev honom annorledes delgivet; klaganden likväl obetaget att, på eget äventyr, i betalt brev med allmänna posten till Konungens befallningshavande insända besvären så tidigt, att de inom nämnda tid dit inkomma. Där klaganden i häkte förvaras, må besvären inom tid, som nyss är sagt, avlämnas till tillsy-

11 §.

Vill den, som genom Konungens befallningshavandes utslag förklarats skola utvisas, överklaga utslaget, äger han sist å åttonde dagen efter det utslaget för honom avkunnades eller, om det ej avkunnats, blev honom annorledes delgivet, till Konungens befallningshavande ingiva sina till Konungen ställda besvär; dock att, där klaganden i häkte förvaras, besvären må inom tid, som nyss är sagt, ingivas till tillsyningsmannen vid häktet. Tillsyningsmannen vare pliktig ofördröjligen insända besvären till Konungens befallningshavande.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

ningsmannen vid häktet; och vare denne pliktig att ofördröjligen insända besvären till Konungens befallningshavande.

Vill utlänning, som icke är på fri fot, anföra besvär, åligge Konungens befallningshavande eller tillsyningsman vid häkte att tillse, att utlänningen därvid ej saknar nödigt biträde.

Inkomna besvär skall Konungens befallningshavande så fort ske kan, jämte eget utlåtande och övriga till ärendet hörande handlingar, insända till *vederbörande statsdepartement*.

12 §.

Konungens befallninghavandes utslag, varigenom till utvisning dömts, varde genom Konungens befallningshavandes försorg bragt till verkställighet.

Den utvisade bör befordras till sitt hemland, där ej särskilda omständigheter däremot förekomma, såsom att landet är avlägset beläget eller den utvisade där sannolikt skulle tilltalas eller straffas för politiskt brott. Kan den utvisade ej befordras till sitt hemland eller kan detta ej utrönas, bör han befordras till det land, varifrån han i riket inkommit, såvitt ej sådana skäl däremot föreligga, som nyss nämnts, eller han från det landet utvisats.

(Utskottets förslag.)

Vill utlänning, som icke är på fri fot, anföra besvär, åligge Konungens befallningshavande eller tillsyningsman vid häkte att tillse, att utlänningen därvid ej saknar nödigt biträde.

Inkomna besvär skall Konungens befallningshavande så fort ske kan, jämte eget utlåtande och övriga till ärendet hörande handlingar, insända till *nedre justitierevisionen*.

12 §.

Utslag, varigenom till utvisning dömts, varde genom Konungens befallningshavandes försorg bragt till verkställighet.

Den utvisade bör befordras till sitt hemland, där ej särskilda omständigheter däremot förekomma, såsom att landet är avlägset beläget eller den utvisade där sannolikt skulle tilltalas eller straffas för politiskt brott. Kan den utvisade ej befordras till sitt hemland eller kan detta ej utrönas, bör han befordras till det land, varifrån han i riket inkommit, så vitt ej sådana skäl däremot föreligga, som nyss nämnts, eller han från det landet utvisats.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

I tvivelaktiga fall, eller där svårighet möter för utslaget verkställande, skall Konungens befallningshavande i ärendet göra anmälan hos Konungen.

I tvivelaktiga fall, eller där svårighet möter för utslaget verkställande, skall Konungens befallningshavande i ärendet göra anmälan hos Konungen.

13 §.

Där sådant av hänsyn till rikets säkerhet eller eljest i statens intresse finnes påkallat, må Konungen förordna om utvisning av utlänning, som i riket vistas. Uppstår fråga om utvisning efter ty nu är sagt, förordne Konungen, att förhör skall i ärendet hållas inför Konungens befallningshavande; och gälle i fråga om sådant förhör vad i 7 § tredje och fjärde styckena är stadgat. När omständigheterna därtill föranleda, må utlänningen tagas i förvar.

I fråga om verkställighet av beslut om utvisning, varom i denna paragraf sägs, förordne Konungen efter omständigheterna.

14 §.

Finner Konungens befallningshavande anledning till utlännings utvisning jämlikt 13 § föreligga, göra därom anmälan hos Konungen. I sammanhang med sådan anmälan äger, när omständigheterna därtill föranleda, Konungens befallningshavande förordna, att utlänningen skall tagas i förvar.

15 §.

Har utlänning, som jämlikt denna lag blivit härifrån utvisad, till riket återvänt utan tillstånd av Konungen, straffes med fängelse i högst sex månader. Sedan utlänningen undergått straff, varde han omedelbart förd ur riket; och förfares därvid enligt de i 12 § angivna grunder.

Den, som skäligen misstänkes för brott, varom i denna paragraf sägs, skall i häkte tagas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 kap.

Särskilda bestämmelser.

16 §.

Vidtages mot utlänning åtgärd, varom i 1 eller 2 kap. sägs, vare han skyldig gälda kostnaden för sitt befordrande till den utländska ort, dit han sändes.

Har utlänning, varom i 1 § sägs, med fartyg till riket ankommit och voro omständigheterna uppenbarligen sådana, att befälhavaren bort inse, att utlänningen skulle komma att härifrån avvisas, vare, där sådan åtgärd vidtages, befälhavaren pliktig att, utan ersättning från statsverkets sida, återföra honom till det land, varifrån han medtagits; dock att sådan förpliktelse icke äger rum, med mindre fartyget omedelbart eller inom rimlig tid återvänder till nämnda land.

17 §.

Med polismyndighet avses i denna lag för landet kronofogde eller länsman samt i stad polismästare eller, där sådan ej finnes, stadsfiskal.

För köping eller annat område å landet, för vilket ordningsstadgan för rikets städer är i tillämpliga delar gällande, må Konungens befallningshavande kunna förordna polisman, som äger behörighet till länsmanstjänst, att fullgöra vad enligt denna lag åligger polismyndighet.

17 §.

Med polismyndighet avses i denna lag för landet kronofogde eller länsman, i *Stockholm föreståndaren för detektiva polisavdelningen* samt i annan stad polismästare eller, där sådan ej finnes, stadsfiskal.

För köping eller annat område å landet, för vilket ordningsstadgan för rikets städer är i tillämpliga delar gällande, må Konungens befallningshavande kunna förordna polisman, som äger behörighet till länsmanstjänst, att fullgöra vad enligt denna lag åligger polismyndighet.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

18 §.

I händelse av krig eller fara för krig eller där sådant för rikets försvar eller eljest på grund av särskilda omständigheter prövas erforderligt, äge Konungen ej mindre förordna, att utlänning, som till riket ankommer, skall i enlighet med de närmare föreskrifter, som av Konungen meddelas, hos polismyndighet göra anmälan om sin ankomst, än även utfärda de särskilda bestämmelser, som eljest, med avseende å riket i dess helhet eller beträffande viss ort, må för utlänningars övervakande finnas nödiga.

I fall, varom i denna paragraf sägs, må Konungen i fråga om utlännings avvisning eller utvisning förordna efter omständigheterna.

19 §.

De närmare föreskrifter, som, utöver vad ovan stadgats, må erfordras med avseende å verkställighet av avvisning eller utvisning, meddelas av Konungen.

Huru ersättning åt biträde, varom i 7 § sägs, eller åt tolk må bestämmas, därom förordnar ock Konungen.

Denna lag träder i kraft den
1 maj 1915.

Denna lag träder i kraft den
1 maj 1915. *Ej må dock utvisning
ske för brott, som i 6 § under 3)
sägs, där detsamma blivit begånget
före lagens ikraftträdande.*

2:o) att riksdagen, i anledning av herr Perssons förevarande motion, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, huruvida och på vad sätt bestämmelser må kunna meddelas till reglering av sådana utländska arbetares vistelse

här i riket, vilka hit inkomma huvudsakligen i anledning av här inträffande arbetsinställelser, eller vilkas härvaro kan vara ägnad att väsentligen försämra svenska arbetares förvärvsmöjligheter, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning må föranleda.

Stockholm den 24 juli 1914.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.

Reservationer:

A) *I fråga om utskottets hemställan under 1:o):*

a) *Beträffande lagförslaget i dess helhet*

Herr *Persson* i Norrköping har anfört:

»Det förevarande förslaget till lag, »angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas», lider enligt mitt förmenande, även i den form, vari det nu föreligger från utskottet, av sådana brister och grundfel, att det icke bör av riksdagen antagas. Som synnerligen vanskligt framstår redan överlämnandet åt polismyndighet att så gott som okontrollerat handhava avvisnings- och även utvisningsförfarandet. I vissa fall innebära de föreliggande lagbestämmelserna allt för vidsträckt bestämmelser om avvisning, såsom exempelvis angående utlänning, om vilken det skäligen bör antagas »att han saknar möjlighet att här ärligen vinna sin försörjning». I andra fall åter äro motsvarande bestämmelser allt för inskränkta, såsom exempelvis angående utlänning som uppenbarligen skall användas till att ersätta strejkande eller lockoutade svenska arbetare eller förminska svenska arbetares möjligheter att upprätthålla och höja sin levnadsstandard. Bestämmelserna i lagförslaget taga ej heller, i vad gäller utvisning, tillbörlig hänsyn till i vad mån utländsk person här i landet kan anses ha vunnit hemorts- och förvärvs rätt.

Som ett väsentligt grundfel i lagförslaget är vidare, att detsamma icke tillgodoser de krav på en ordnad rättsställning, som här i riket vistande utlänningar böra ha rätt att kräva, en sådan rättsställning, att de ej kunna äventyra att när som helst hemfalla åt administrativt godtycke och utvisas utan att ens ha fått sin sak prövad av svensk domstol.

På grund av vad jag sålunda framhållit och enär jag saknat (tid och) möjligheter att förelägga ett lagförslag sådant som det borde vara för att uppfylla anspråken på en ändamålsenlig lag samt med åberopande av de skäl som anförts i den i ämnet av mig väckta motionen får jag härmed hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kunnat av riksdagen bifallas, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga nytt förslag till lagstiftning i ämnet.

Herr *Lindhagen* har förklarat sig instämma i herr *Perssons* ovan nämnda slutliga hemställan.

b) *beträffande lagförslagens särskilda delar:*

1 §

dels av herrar *Stärner*, *Hult*, *Pettersson* i *Södertälje*, *Schotte* och *Olsson* i *See*, vilka anförde:

»Det förslag till »lag rörande tillsyn å utlänningar här i riket», som den 31 mars 1911 remitterades till lagrådets yttrande, upptog såsom föremål för avvisning allenast de kategorier utlänningar, som omförmälas i första stycket av nu föreliggande lagförslag i ämnet.

Vid granskning av förslaget i lagrådet ansåg en ledamot, att avvisningsinstitutet icke borde införas hos oss, om ej avsevärda fördelar vore att vinna därmed. Hade den nya lagstiftningen om avvisning, yttrade denna ledamot bland annat, kunnat riktas mot exempelvis kända brottslingar, »bondfångare, prostituerade och dylika av långt samhällsfarligare art än de i förslaget angivna grupperna, skulle måhända fördelarna av avvisningsinstitutets införande kunnat uppväga de med detsamma förenade olägenheterna.

I sitt yttrande till statsrådsprotokollet den 31 december 1912, vid beslut om framläggande för 1913 års riksdag av utvisningslagen, framhöll vederbörande departementschef, att man hade att

välja mellan att antingen ur förslaget utesluta bestämmelserna om avvissning eller också att få avvissningsförfarandets tillämplighet så utsträckt, att detsamma i avsevärt högre grad, än som enligt det ursprungliga förslaget vore fallet, motsvarade det syfte, som föranlett avvissningsinstitutets upptagande i den ifrågasatta nya lagstiftningen. Valet mellan dessa bägge alternativ vore ganska vanskligt, fortsatte departementschefen, men övertvägande skäl syntes dock tala för någon utvidgning av avvissningsförfarandet. Det till riksdagen hänskjutna förslaget upptog därför såsom föremål för avvissning även utlänning, som till riket ankomme för att söka sitt uppehälle, där det skäligen borde antagas, att han saknade medel att här ärligen försörja sig. Men då man samtidigt var angelägen om att giva det nämnda lagstadgandet en sådan begränsning, att missbruk skulle kunna förekommas och någon ledning vid tillämpningen givas polismyndigheten, gjordes till stadgandet i fråga det tillägg, att den utlänning icke finge avvisas, som innehade medel för sitt och med honom ankommande familjemedlemmars uppehälle under åtta dagar och ej heller avvissning ske i fall, där omständigheterna gjorde sannolikt, att utläningen inom åtta dagar efter ankomsten kunde här erhålla arbete.

När sedan, efter det den kungl. propositionen i ämnet avslagits av 1913 års riksdag, en ny bearbetning av lagförslaget ägt rum, upptogs från 1912 års förslag rätten att avvisa utlänning, om vilken det skäligen borde antagas, att han icke hade möjlighet att här ärligen försörja sig, men uteslöts den ovannämnda inskränkning i denna avvissningsrätt, som fanns i propositionen till 1913 års riksdag. Och samtidigt vidgades tillika avvissningsrätten till brottslingar, yrkesspelare, prostituerade m. fl. kategorier, på sätt närmare framgår av tredje stycket av nu föreliggande lagförslag.

Den betydande utsträckning av avvissningsrätten, som enligt 1 § av lagförslaget sålunda skett, kunna vi ej biträda utan anse, att andra stycket av förevarande § bör utgå. Även med begränsning av avvissningsrätten till de utlänningar, som omförmälas i paragrafens första och tredje stycken, blir avvissningsrätten mycket vidsträcktare än ursprungligen avsetts. En avvissningsrätt, lagd i underordnad polismyndighets hand, bör begränsas till fall, som äro lätta att bedöma. Den summariska karaktär, som är utmärkande för avvissningsinstitutet, medger icke heller dess utsträckande till sådana fall, där prövningen av en invandrars förhållande kräver mera ingående undersökning: dylika fall äro att utreda och avgöra enligt de för utvisningsförfarandet gällande former. De omständigheter, som böra föranleda tillgripande av

avvisning, böra vara mer omedelbart framträdande, så att det är jämförelsevis lätt att utan vidlyftigare efterforskning konstatera deras tillvaro. Det måste därför väcka allvarliga betänkligheter att överlåta åt polismyndighet, varom här är fråga, en så grannliga rätt som att pröva, om en hit inkommande utlänning skäligen bör antagas sakna möjlighet att här ärligen vinna sin försörjning. Givetvis bli dessa betänkligheter större, när icke, såsom fallet var i 1912 års förslag, inskränkande bestämmelser eller särskilda anvisningar härutinnan upptagits i lagen.

I sammanhang med borttagandet av andra stycket i förevarande lagrum torde en jämkning i sista stycket böra ske.

Vi yrka således, att 1 § måtte erhålla följande lydelse:

1 §.

Utländsk zigenare etc. — — — — (lika med förslaget) — — — — avvisas.

Har till riket ankommande etc. — — — — — (lika med förslaget) — — — — avvisning ske.

Vad i denna paragraf — — — — (lika med förslaget) — — — — eller eljest gått förlorat utan att han vunnit medborgarrätt i annat land.»

dels av herr Alexanderson;

dels ock av herr Persson i Norrköping, med vilken herr Lindhagen väsentligen instämt:

»I riksdagens skrivelse av den 20 mars 1907 framhålles, hurusom i lag noga måste bestämmas och begränsas de fall, då underordnad polismyndighet må vara berättigad på eget ansvar avvisa utlänning, som vill i riket inkomma. Samma uppfattning går igenom departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet den 31 mars 1911 och han tillägger att godtycke härutinnan bör undvikas redan på den grund att den utvisande eller avvisande staten därigenom kan föranleda att, till följd av reciprocitetsgrundsatsen, dess egna utomlands vistande undersåtar utsättas för liknande eller ännu hårdare behandling.

Dessa båda uttalanden från riksdag och regering borde varna för att i lag införa en sådan bestämmelse som innehålles uti 1 §, andra stycket, där det överlämnas åt underordnad polismyndighet att avvisa utlänning, »som till riket ankommer för att söka sitt uppehälle, där det skäligen bör antagas, att han saknar möjlighet att här ärligen vinna

sin försörjning». Denna bestämmelse är till sitt innehåll så svävande att allvarligt kan befaras att polismyndighet i många fall kommer att avvisa personer blott därför att de äro torftigt klädda och ej inneha tillräckliga medel att därmed försörja sig någon längre tid eller svårighet att skaffa sig sådan sysselsättning att de därmed ärligen kunna vinna sin försörjning.

Å andra sidan lägger denna bestämmelse, lika litet som bestämmelserna i övrigt, något hinder i vägen för utläningar, som uppenbarligen av arbetsgivarna importeras för att ersätta strejkande eller lockoutade svenska arbetare eller för att annorledes genom konkurrens nedsätta svenska arbetares löne- och arbetsvillkor, att inkomma hit till riket. Just denna sistnämnda sida av saken synes lagstiftaren icke böra undgå att taga med i betraktande i sammanhang med förevarande lagförslag. Den har varit föremål för behandling av lagstiftarna i åtskilliga andra länder, bl. a. Norge och Frankrike och i Amerikas förenta stater är förbud, med vissa undantag visserligen, att inkomma i riket meddelat för s. k. *contract labourers*, varmed förstås personer, vilka förmåtts att begiva sig till Förenta staterna genom anbud eller löften om sysselsättning där, eller personer, som inkommit på grund av avtal, vare sig uttryckligen eller tyst, om utförande inom landet av något slags arbete, kvalificerat eller ej; ej heller få i riket inkomma personer, vilkas överfart helt eller delvis bekostats av någon korporation eller förening. I Förenta staterna föreligger sålunda uttryckligt hinder för arbetsgivareorganisationerna att i den sociala kampen bekämpa det egna landets arbetare genom importerande av utländska strejkbrytare och lönepressare.

Självklart må icke lagstiftningen rikta sig emot invandring av utländska arbetare, som höja de svenska arbetsförhållandena och lönenivåerna, invandring som måste anses vara till gagn för landets ekonomiska utveckling och landets arbetareklass. All sådan invandring med lojala syften måste åtnjuta sympati ej minst från lagstiftaren. Det är därför blott mot sådan invandring, som av arbetsgivarna vidtoges i syfte att bekämpa de svenska arbetarnas arbetsvillkor och levnadsstandards, som jag vänder mig.

Helst skulle jag önskat yrka bifall till hela det förslag som framställes i min motion — sidan 7 i utskottets utlåtande — men enär det har sina vanskligheter att utan grundlig utredning genomföra lagändringar av den omfattning som det här är fråga om och enär jag ej kunnat åstadkomma den erforderliga utredningen vågar jag icke framställa yrkande på omedelbar lagstiftning i den utsträckning som för-

hållandena kräva. Att, i likhet med utskottet, inskränka yrkandet blott till en ytterst försiktigt avfattad skrivelse om utredning, huruvida bestämmelser må kunna meddelas till reglering av sådana utländska arbetares vistelse här i riket, synes mig dock innebära allt för stor försiktighet och ett allt för långt dröjsmål med ordnandet av den viktiga frågan, särskilt i de delar där den lätt borde kunna låta sig ordna redan nu.

På grund av vad jag sålunda framhållit tillåter jag mig yrka att 1 § måtte erhålla följande lydelse:

1 §.

Utländsk zigenare etc. — — — (lika med förslaget) — — — avvisas.

Samma lag vare om annan utlänning, som till riket ankommer under omständigheter, som göra sannolikt, att han av arbetsgivare här i landet skall användas till att ersätta strejkande eller lockoutade svenska arbetare.

Har till riket ankommande etc. — — — (lika med förslaget) — — — avvisning ske.

Vad i denna paragraf — — — (lika med förslaget) — — — sådan grund, som i andra stycket sägs.»

6 § 1)

av herr *Lindhagen*, som ansett, att föreskrifterna i denna punkt principiellt ej böra få retroaktiv verkan på sådana i punkten avsedda personer, som före lagens tillkomst inkommit i riket, och att bestämmelserna i näst sista styckets första punkt ej synas lämna tillräcklig garanti i detta avseende.

6 § 4)

dels av herrar *Petersson* i Lidingö villastad, *Gezelius*, greve *Lagerbjelke*, *Alexanderson*, *Johanson* i Valared, greve *Spens*, *Dahl*, *Pettersson* i Bjälbo och *Olsson* i Broberg, vilka ansett, att Kungl. Maj:ts förslag i denna del bort oförändrat tillstyrkas;

dels av herr Persson i Norrköping, vilken anför:

I 6 § punkt 4, utskottets förslag, stadgas att utvisning kan ske, där utlänning här i riket, genom utslag som äger laga kraft, blivit för annat brott än under 2) eller 3) avses, dömd till *straffarbete eller ock till fängelse ej under sex månader*. Jag anser att detta stadgande är för strängt. Motsvarande straffsats i t. ex. i den danska lagen är straffarbete. Om en utlänning varit här åtskilliga år så bör han ej kunna utvisas för att han t. ex. gjort våldsamt motstånd mot polis, vartill han kan dömas till fängelse upp till sex månader. Uti den förra året av riksdagen antagna lagen angående *utlämning* av förbrytare stadgas att utlämning *må ej ske*, såvitt icke den brottsliga gärningen är att anse som brott varav *svårare straff än fängelse kan följa*. Det synes mig som om utvisningslagen borde i detta avseende bliva överensstämmande med utlämningslagen.

Jag yrkar alltså att 6 § 4 punkt måtte erhålla följande lydelse:

Den, som här i riket, genom utslag, som äger laga kraft, blivit för annat brott än ovan avses, dömd till *straffarbete*, för så vitt etc. — — — (lika med förslaget) — — — hållet;»

dels ock av herr Lindhagen, som instämt i herr Perssons berörda yrkande;

6 § 5)

av herr Lindhagen, som ansett att till punkten bort tilläggas: »därest särskilda omständigheter därtill föranleda».

6 § näst sista stycket

dels av herr Lindhagen, som ansett att orden »närmast förflutna fem åren» bort utbytas mot »närmast förflutna tre åren» samt att i punkten bort i anslutning till den norska lagstiftningen införas något stadgande om att utlänning, som är gift med svensk kvinna och har barn med henne, ej må kunna enligt denna lag utvisas;

dels ock av herr Persson i Norrköping, vilken anför:

»6 § näst sista stycket innehåller bestämmelser om att vid fråga om utvisning skäligen hänsyn skall tagas till utlämnings levnads- och familjeförhållanden och bör därvid i synnerhet komma i betraktande huru länge han vistats och haft fast bostad här i riket. Det ligger

också i sakens natur, att verkan av en utvisning bliver desto kännbarare, ju längre den därav drabbade varit bosatt i det land, varifrån han avlägsnas, om han där har verksamhet, hem och familj och ju mer han på mångahanda sätt hunnit växa in i det nya hemlandets förhållanden, där grunda sin existens och blivit rotfast. Förslaget stadgar därför, att utlänning, som gjort sig skyldig till brott enligt vissa bestämmelser, *ej* må utvisas, därest han under de före brottets begående närmast förflutna fem åren haft fast bostad här i riket. En betänklig avvikelse göres dock härifrån genom de sista orden i stycket: »där *ej* synnerliga skäl därtill äro».

Genom denna bestämmelse har *ej* blott avvikits från den goda principen, att utlänning, som här kan anses genom tillräckligt lång vistelse och andra förhållanden blivit fullt rotfast, skall behandlas som svensk medborgare, utan därjämte har Konungens befallningshavande utrustats med en makt, som kan komma att tillämpas synnerligen godtyckligt mot utlänningar i vissa fall.

Om t. ex. en utländsk arbetare, som vistats här i riket ett tjugotal år, skulle råka förivra sig och genom försök till hot förmå en strejkbrytare att upphöra med sitt arbete samt därför, enligt den monströsa åkarpslagen, dömes till en månads straffarbete, så kan han därför av Konungens befallningshavande utvisas. Skäl föreligger nämligen att antaga, att Konungens befallningshavande, åtminstone i vissa fall, skulle betrakta en sådan arbetare särskilt farlig för allmän säkerhet och ordning och sålunda anse att »synnerliga skäl för utvisning äro». Och ifall utländsk arbetare råkade förbryta sig emot strafflagens 10 kap. 14 §, genom t. ex. prisandet av brottslig handling, föreligger skälig anledning förmoda att vissa Konungens befallningshavande skulle komma till samma resultat.

Verkligt samhällsfarliga brottslingar torde, även om de nämnda orden utgå, kunna utvisas enligt andra paragrafer i lagen. Enligt dessa kan nämligen Konungen förordna om utvisning, alldeles obunden av bestämmelserna i 6 §.

På grund av vad sålunda anförts, tillåter jag mig yrka,

att riksdagen måtte besluta, att orden: »där *ej* synnerliga skäl därtill äro» i 6 § näst sista stycket utgå.»

6 § sista stycket

av herr *Lindhagen*, som ansett att stycket bort erhålla ett innehåll i syfte att utlänning, som i något avseende faller fattigvården till

last, ej må kunna hemsändas annat än i den ordning genom allmän lag stadgas.

7 §

dels av herr *Lindhagen*, som ansett, att det slutliga avgörandet av mål, varom stadgas i denna §, bör äga rum vid allmän domstol, ehuru han ej varit i tillfälle att närmare omformulera lagförslaget i berörda syfte;

dels ock av herr *Persson* i Norrköping, som anfört:

»I 7 § tredje stycket stadgas att utlänning vid förhör, äge, där han så önskar, åtnjuta hjälp. Då det torde kunna inträffa, att utlänning icke förstår sig på att begära den rättshjälp han har rätt att erhålla, anser jag, att rättshjälp skall beredas honom utan avseende på om han framställt begäran därom.

På grund härav yrkar jag, att 7 § tredje stycket erhåller följande lydelse:

Vid förhör, varom nu är sagt, skall utlänningen åtnjuta hjälp. Är han icke på fri fot etc. — — — (lika med förslaget) — — — biträda.

11 §

dels av herrar *Petersson* i Lidingö villastad, greve *Lagerbjelke*, *Alexanderson*, *Johanson* i Valared, greve *Spens*, *Pettersson* i Bjälbo och *Olsson* i Broberg, vilka ansett, att Kungl. Maj:ts proposition i denna del bort av utskottet tillstyrkas;

13 §

av herrar *Lindhagen*, *Stärner*, *Hult*, *Pettersson* i Södertälje, *Schotte*, *Persson* i Norrköping och *Olsson* i See, vilka anfört;

»13 § i det för 1913 års riksdag framlagda förslaget hade följande lydelse:

»Därest sådant för rikets säkerhet eller eljest i statens intresse finnes påkallat, må Konungen förordna om utvisning av utlänning, som i riket vistas. Dessförinnan skall utlänningen inställas till förhör inför Konungens befallningshavande; och må han tillika, där så skäligen prövas, i avbidan på ärendets avgörande tagas i förvar.

Vid prövning av fråga om utvisning på grund av bestämmelserna i denna § böra jämväl de i 6 § näst sista stycket omförmälda förhållanden komma under övervägande.

I fråga om verkställighet av beslut, varom i denna § sägs, förordne Konungen efter omständigheterna; dock må ej utlänningen befordras till land, varifrån han utvisats eller varest han sannolikt skulle tilltalas eller straffas för brott, som han förövat i politiskt syfte.»

Jämväl det förslag, som den 8 april 1914 remitterades till lagrådet, upptog i sak nyss angivna bestämmelser.

I lagrådet vände man sig mot förslaget, i vad det avsåg, att skälig hänsyn, vid utvisning varom här är fråga, skulle tagas till de i 6 § sista stycket av förslaget omförmälda förhållanden, d. v. s. utlänningens levnads- och familjeförhållanden samt längden av den tid, han vistats här i riket. Däremot förekom i lagrådet ingen erinran mot sista stycket i förevarande §, innehållande vissa regler för Kungl. Maj:ts administrativa utvisningsrätt i här förevarande fall. Den erinran, lagrådet sålunda gjort, efterkoms i förevarande kungl. proposition, varjämte tillika uteslöts senare delen av tredje stycket i samma § eller stadgandet om att utlänningen ej må befordras till land, varifrån han utvisats eller varest han sannolikt skulle tilltalas eller straffas för brott, som han förövat i politiskt syfte.

Då vi finna påkallat, att de i propositionen till 1913 års riksdag upptagna bestämmelser rörande utövande av den Kungl. Maj:ts administrativa utvisningsrätt, varom här är fråga, fortfarande inflyta i lagen, anse vi, att 13 § bör erhålla följande ändrade lydelse:

13 §.

Där sådant etc. — — (lika med förslaget) — —
— — tagas i förvar.

Vid prövning av fråga om utvisning på grund av bestämmelserna i denna paragraf böra jämväl de i 6 § näst sista stycket omförmälda förhållanden komma under övervägande.

I fråga om verkställighet av beslut om utvisning, varom i denna paragraf sägs, förordne Konungen efter omständigheterna; dock må ej utlänningen befordras till land, varifrån han utvisats eller varest han sannolikt skulle tilltalas eller straffas för politiskt brott.»

15 §

av herrar *Lindhagen, Stårner, Hult, Pettersson* i Södertälje, *Schotte, Persson* i Norrköping och *Olsson* i See, vilka anför:

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 9 saml. 17 häft. (Nr 17.) 5

»I propositionen till 1913 års riksdag hade förenämnda § (då såsom 14 §) följande lydelse:

»Har utlänning, som jämlikt denna lag blivit härifrån utvisad, till riket återvänt utan tillstånd av Konungen, straffas med fängelse i högst sex månader eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, med böter från och med tio till och med femhundra kronor.

Sedan utlänningen undergått straff, varde han omedelbart förd ur riket; och förfares därvid enligt de i 12 § angivna grunder.

Böter, som enligt denna § ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.»

Denna lydelse av förevarande § upptogs också i oförändrat skick i det förslag, som den 8 april 1914 remitterades till lagrådet.

I anledning av anmärkningar från lagrådet uteslöts emellertid i nu föreliggande proposition bötesstraffet helt och hållet, samt infördes bestämmelsen om, att utlänning, varom här är fråga, skall, då han anträffas, tagas i häkte.

Vi kunna emellertid icke finna tillräckliga skäl anförda för den vidtagna ändringen i de tidigare förslagen. Att i undantagsfall, då synnerligen mildrande omständigheter föreligga, bibehålla ett bötesstraff synes oss påkallat, särskilt med hänsyn till förbindelsen med våra grannländer. Framför allt vad beträffar Norge, äro genom giftermål mellan norska och svenska undersåtar och andra förhållanden så livliga förbindelser rådande, att det någon gång säkerligen vore en obillighet att icke kunna ådöma bötestraff, om en för en relativt mindre förseelse från Sverige utvisad utlänning skulle tillfälligt återvända hit till landet.

En ovillkorlig häktningsrätt för brott, varom här är fråga, synes oss knappast befogad. Regeln i andra stycket av mom. 6 i 19 § promulgationslagen till strafflagen synes här vara fullt tillräcklig.

Vi yrka i följd härav, att 15 § måtte erhålla följande lydelse:

15 §.

Har utlänning, som jämlikt denna lag blivit härifrån utvisad, till riket återvänt utan tillstånd av Konungen, straffes med fängelse i högst sex månader eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, med böter från och med tio till och med femhundra kronor.

Sedan utlänningen undergått straff, varde han omedelbart förd ur riket; och förfares därvid enligt de i 12 § angivna grunder.

Böter, som enligt denna paragraf ådömes, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.»

Bestämmelsen angående lagens trädande i kraft:

av herrar *Petersson* i Lidingö villastad, *Gezelius*, greve *Lagerbjelke*, *Johanson* i Valared, greve *Spens*, *Dahl*, *Pettersson* i Bjälbo och *Olsson* i Broberg, vilka ansett, att Kungl. Maj:ts proposition i denna del bort av utskottet tillstyrkas i oförändrat skick.

B) I fråga om utskottets hemställan under 2:o)

dels av herrar *Petersson* i Lidingö villastad, *Gezelius*, greve *Lagerbjelke*, *Johanson* i Valared, greve *Spens*, *Dahl*, *Pettersson* i Bjälbo och *Olsson* i Broberg, vilka ansett, att den i ämnet väckta motionen icke bort föranleda utskottets ifrågavarande hemställan;

dels av herr *Alexanderson*;

dels ock av herr *Persson* i Norrköping, med vilken herr *Lindhagen* huvudsakligen instämt:

»Med hänvisning till av mig under 1 § anförd motivering, får jag hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta utreda huruvida, på vad sätt och under vilka vilkor utländska arbetare, vilkas härvaro kan vara ägnad att försämra svenska arbetares löne- och levnadsstandards, måtte få i riket inkomma och här vistas, samt därefter för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen må föranleda.»